

Karın Sermayeye Eklenmesi Neticesinde Verilen Bedelsiz Hisse Senetlerinin Vergisel Sonuçları ve Özellikli Durumlar

İLYAS EMRE YAYLA

Eski Hesap Uzmanı

Öz

Karın sermayeye eklenmesi neticesinde verilen bedelsiz hisse senetlerinin kar payı olarak değerlendirilip-değerlendirilmemesi konusu geçmişten beri tartışılmalıdır. 1 No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin 5.6.2.4.3.no'lu bölümünde, bu yolla yapılan bedelsiz hisse senedi devrinin kar dağıtımı ile aynı sonuçları doğurduğu, bedelsiz hisse senedini alan şirketler için elde edilen hisse senetlerinin kar payı olarak değerlendirilmesi gerektiği şeklinde düzenleme getirilmiştir. Ancak tebliğin ilgili bölümün iptal için yargıya taşınması neticesinde Danıştay yürütmeyi durdurma kararı vermiş ve tebliğin ilgili bölümü uygulamayı durdurulmuştur. Son olarak ise bu sefer üst mercii olarak Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu yürütmeyi durdurma kararını iptal etmiştir. Tebliğ yürürlüğe tekrar girmiş bulunmaktadır. Tebliğin hukuki geçerliği ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte uygulamanın bu şekilde yürütülecek olması şirketlerin lehine olurken bazılarının ise lehine sonuç doğuracaktır. Bedelsiz hisse senedi alan şirketlerden kar payı istisnasından (KVK md. 5/1-a) yararlananlar hem iştiraklerin maliyetini yüksek belirlemek hem de rasyolarını ve karlılığını istisna gelir ile arttırma imkanına sahip olmaktadır. Bu durum yüksek kar dağıtım politikası izleyen şirketler için ayrıca hareket esnekliği sağlayacaktır. İstisnadan yararlanamayan şirketler ise nakit olarak elde etmedikleri kar paylarını gelir kaydedecek bu tutarlar üzerinden Kurumlar Vergisi ödeyeceklerdir.

Anahtar Kelimeler: Kar payı, geçmiş yıl karının sermayeye eklenmesi, bedelsiz hisse senedi, kar dağıtımı, iştirak kar payı istisnası (KVK md. 5/1-a), iştirak satış kazancı istisnası (KVK md.5/1-e).

1- GİRİŞ

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliğinin, "5.6.2.4.3. Bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançların durumu" başlıklı bölümünün geçmiş yıl karlarının sermayeye eklenmesi neticesinde verilen bedelsiz hisse senetlerinin vergilendirilmesini açıklayan ikinci paragrafının yürütmesi, Danıştay Dördüncü Dairesinin 16.09.2013 tarih ve E:2013/2951 sayılı kararıyla durdurulmuştur.

Fakat daha sonra Danıştay Vergi Dava Dairelerine yapılan itiraz sonucu, Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu yürütmeyi durdurma kararını 28.11.2013 tarihli ve 2013/9 sayılı kararıyla iptal etmiştir. Buna göre tebliğin ilgili bölümü yeniden yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Tebliğe göre, karın sermayeye eklenmesi neticesinde verilen bedelsiz hisse senetleri kar dağıtım şeklinde değerlendirmeye tabii tutulacaktır. Böyle bir değerlendirme farklı hukuki sonuçlar doğuracaktır.

Yazımızın amacını da tebliğin yürürlüğe girmesinin yaratacağı sonuçları irdelemek oluşturmaktadır.

2- BEDELSİZ HİSSE SENEDİ ELDE EDİLMESİNE YÖNELİK YASAL DÜZENLEME

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliğinin, 5.6.2.4.3. Bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançların durumu başlıklı bölümünde sermaye yedekleri ile karın eklenmesi suretiyle arttırılan sermaye sonucu verilen bedelsiz hisse senetlerinin alan şirketler açısından nasıl değerlendirilmesi gerektiği düzenlenmektedir. Tebliğin ilgili bölümü aynen aşağıdaki gibidir.

“Sermaye yedekleri kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması neticesinde sermaye artırımını nedeniyle verilecek bedelsiz hisse senetlerinin, bu şirkete iştirak edenler yönünden aktif ve pasiflerinde bir artışa neden olmaması gerekir. Dolayısıyla, bedelsiz hisse senetleri nedeniyle aktifte tutulan hisselerin sadece adedi değişecek, bedelinde değişme olmayacaktır.

Dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ise bu işlem sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmamaktadır. Her iki halde de ortaklar, kurum bünyesinde oluşan kârlar üzerinde tasarrufla bulunma imkanına sahip olmaktadır. Dolayısıyla, kâr yedeklerinden karşılanan sermaye artırımları sonucunda ortaklarca bedelsiz iştirak hissesi iktisap edilmesi durumunda, alınan bu iştirak hisseleri nominal bedelle iştirak hesaplarında izlenecek ve iştirak kazançları istisnası nedeniyle kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır.”

Tebliğe göre sermaye yedeklerinin sermayeye eklenmesi suretiyle sermaye arttırımı ile karın sermayeye eklenmesi suretiyle yapılan sermaye arttırımı neticesinde verilen bedelsiz hisse senetlerinin değerlendirilmesi farklı olacaktır. Sermaye yedeklerinin sermayeye eklenmesi neticesinde alınan bedelsiz hisse senetlerini sahip olan şirket açısından bu durum bir sonuç ifade etmeyerek iştirakin değeri hesaplarında sabit kalacak sadece elinde bulunan hisse senedi sayısı artmış olacaktır. Fakat karın sermayeye eklenmesi neticesinde verilen bedelsiz hisse senetlerinde durum farklıdır. Böyle bir durumda bedelsiz hisse senedini alan şirket için hisse adedinde meydana gelen artış ile birlikte iştiraklerinin defter değerinde de bir artış olacaktır.

Örneğin:

(A) Şirketi, hisse itibari değeri 1-TL olan ve 10.000.000-TL sermayeli (B) Şirketinin %25’ne sahiptir. (A) şirketi nominal bedelle satın aldığı, 242-İş-

tirakler hesabında takip ettiği bu iştirak hisselerinin değeri 2.500.000-TL’dir. (B) şirketi almış olduğu karar ile sermayesini 4.000.000-TL arttırmış ve ortaklarına arttırmış olduğu sermaye neticesinde bedelsiz hisse senedi vermiştir.

Gerçekleşen sermaye artışının tamamı;

a-) Sermaye yedeklerinden karşılanmıştır.

Bu durumda (A) şirketi, elinde bulunan 2.500.000 adet hisse senedine ek olarak, bedelsiz hisse senedi devri ile 1.000.000 (4.000.000*%25) adet hisse senedi daha almıştır. Ancak burada (B) şirketi sermaye artırımını sermaye yedekleri ile yapmış olduğu için (A) şirketi açısından iştirakinin değerini etkileyecek bir değişim olmayacak sadece hisse senedi sayısı artacaktır. Yani, 242-İştirakler hesabı aynen 2.500.000-TL olarak kalırken hisse adeti sayısı 3.500.000 adete çıkacaktır. Dolayısıyla dönem karını etkileyecek aktif ve pasif hesaplarda bir değişim gerçekleşmemektedir.

b) Geçmiş Yıl Karlarından karşılanmıştır.

Bu durumda (A) şirketi, elinde bulunan 2.500.000 adet hisse senedine ek olarak bedelsiz hisse senedi devri ile 1.000.000 (4.000.000*%25) adet hisse senedi daha almıştır. Ancak burada (B) şirketi sermaye artırımını kar yedekleri ile yapmış olduğu için (A) şirketi açısından sahip olunan hisse senedi sayısı artışının yanı sıra nominal bedelle bedelsiz alınan hisse senetlerinin kaydedilmesiyle birlikte, iştirakinin değerini etkileyecek bir değişim de gerçekleşmiş olacaktır. 242-İştirakler hesabı 3.500.000-TL (2.500.000+1.000.000)’ye artacaktır. Burada 1.000.000-TL’lik iştirak değerini arttıran tutar kar payı olarak değerlendirilerek gelir kaydedilecek ve pek tabi ki gerekli şartları sağlarsa KVK md. 5/1-a’da yer alan iştirak kazancı istisnasından yararlanacaktır. Hisse adeti sayısı ise 3.500.000 adet olmaktadır.

3- KARIN SERMAYEYE İLAVESİ KAYNAKLI BEDELSİZ HİSSE SENEDİ ALIMINA YÖNELİK HUKUKİ DÜZENLEMENİN GEÇERLİLİĞİ

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliğinin, “5.6.2.4.3. Bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançların durumu” başlıklı bölümünün geçmiş yıl karlarının sermayeye eklenmesi neticesinden verilen bedelsiz hisse senetlerinin vergilendirilmesini açıklayan ikinci paragrafının yürütmesi, Danıştay Dördüncü Dairesinin 16.09.2013 tarih ve E:2013/2951 sayılı kararıyla durdurulmuştu.

Danıştay’ın ilgili kararının gerekçesi özet olarak aşağıdaki gibidir.

- Sermayenin özkaynaklar kullanılarak arttırılması, hem sermayede hem de pay sayısında artışa neden ol-

mamakla birlikte, bu halde şirkete dışarıdan bir katkı söz konusu değildir. Bu nedenle, yapılan sermaye artırımının şirketin mal varlığını artırıcı bir etkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, böyle bir sermaye artırımını nedeniyle oluşan payları temsil eden hisse senetlerinin ortaklara dağıtılması halinde ortakların mal varlığında bir artış meydana gelmemektedir.

- Kâr yedeklerinin sermayeye eklenmesi ile sermaye yedeklerinin sermayeye eklenmesi arasında, iştirak edenlerin mal varlığı yönünden bir farklılık bulunmamaktadır.

- Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinde yer alan, kârın sermayeye eklenmesinin kâr dağıtımını sayılmayacağına ilişkin düzenleme, Kanun koyucunun sermayeye eklenen kârı ortaklar açısından elde edilmiş bir kazanç olarak kabul etmediğini göstermektedir.

- Sonuç olarak, kurum kazancı sermayeye eklenecek gerçekleştirilen sermaye artırımını sonucu elde edilen bedelsiz hisse senetleri nedeniyle iştirak kazancı elde edildiğinden bahsedilemez.

Danıştay tarafından verilen yürütmeyi durdurma kararı ile birlikte tebliğin kar yedeklerinin sermaye eklenmesi sonucu verilen bedelsiz hisse senetlerine ilişkin uygulaması askıya alınmıştır. Sermaye yedekleri ile yapılan sermaye artırımını sonucu verilen hisse senetlerinin ise uygulamasına aynen devam edilmiştir.

Ancak, daha sonra Danıştay kararına karşı olarak Vergi Dava Dairelerine yapılan itiraz sonucu VDD Genel Kurulu 28.11.2013 tarihli ve 2013/9 sayılı kararıyla yürütmeyi durdurmayı iptal etmiştir. Buna göre tebliğin karın sermayeye eklenmesi neticesinde verilen bedelsiz hisse senetlerini düzenleyen ilgili bölümü yürürlüğe tekrar girmiş bulunmaktadır.

Danıştay Dördüncü Dairesinin yürütmenin durdurulması kararını kaldıran Vergi Dava Daireleri Kurulu kararında ayrıntılı gerekçeler yer almamakta, itiraz dilekçesinde ileri sürülen iddialar ve dosyadaki belgelerin incelenmesinden, davaya konu yapılan düzenleme yönünden İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27'inci maddesinde belirtilen şartların birlikte gerçekleşmediği anlaşıldığından, yürütmenin durdurulmasında yasa uygunluk görülmediği belirtilmektedir.

4- 1 NO'LU KURUMLAR VERGİSİ TEBLİĞİNİN TEKRAR YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNİN YARATTIĞI HUKUKİ SONUÇLAR

4.1- Kar dağıtımı

Kar dağıtımı esas itibari ile yönetsel bir süreçtir. Kar dağıtımını, dağıtılabilir kar üzerinden şirket yönetiminin alacağı kararlar doğrultusunda ve Türk Ticaret

Kanununun belirttiği şartlar dahilinde gerçekleşen bir uygulamadır. Kar dağıtım zorunluluğu bulunan durumlar haricinde (TTK md. 1'inci temmettü dağıtımını zorunludur ki bu durumda da yine genel kurulun karın fiilen dağıtılması için karar alması gerekmektedir.), TTK'nun 409/1. maddesine göre kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr veya kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine (yani, kâr payının ödeme zamanı, şekil ve şartlarını ve oranının belirlenmesine) genel kurul karar verir.

Kar dağıtımını, şirketten nakit çıkışına sebep olan dolayısıyla diğer kar payı alan şirket için nakit girişi sağlayan bir uygulamadır. Türk Vergi Kanunlarımızın bu sürece aykırı şekilde kar dağıtımının yapılmış olduğunu kabul eden düzenlemeler sadece vergi güvenlik müesseseleri içerisinde bulunmaktadır. Transfer fiyatlaması ve Örtülü Sermaye yolu ile aktarılan tutarlar hesap döneminin son günü itibariyle kar dağıtımını olarak sayılacağı KVK md. Ve md.13'de belirtilmiştir.

Kar dağıtımının genel prosedürü dışında kar dağıtımını yapıldığı kabul edilen bir uygulamada karın sermayeye eklenmesi neticesinde elde edilen bedelsiz hisse senetleridir. Kanunda bir belirleme olmamasına rağmen (zaten danıştayın yürütmeyi durdurma kararı vermesinin en büyük gerekçelerinden biride budur) karın sermayeye eklenmesi neticesinde verilen bedelsiz hisse senetleri 1 no'lu kurumlar vergisi genel tebliğinde "*Dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ise bu işlem sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmamaktadır. Her iki halde de ortaklar, kurum bünyesinde oluşan kârlar üzerinde tasarrufla bulunma imkanına sahip olmaktadır.*" denilmek suretiyle verilen bedelsiz hisse senetlerinin kar payı olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

4.1.1- İştirak kazancı istisnası

5520 Sayılı kurumlar vergisi kanununun 5/1-a maddesi tam mükellef kurumlardan elde edilecek kar paylarının istisna olmasını düzenlemektedir.

KVK md. 5/1-a "a) Kurumların;

1) Tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından elde ettikleri kazançlar,

2) Tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun kârına katılma imkânı veren kurucu senetleri ile diğer intifa senetlerinden elde ettikleri kâr payları,

3) Tam mükellefiyete tabi girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım or-

tahtlıklarının hisse senetlerinden elde ettikleri kâr payları.

Diğer fon ve yatırım ortaklıklarının katılma payları ve hisse senetlerinden elde edilen kâr payları bu istisnadan yararlanamaz.”

Buna göre; tam mükellef sermaye şirketine iştirak edilmesinden ve girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kar payları Kurumlar Vergisinden istisnadır. Tebliğin, 5.6.2.4.3. bölümünde belirtilen karın sermayeye eklenmesi neticesinde bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin uygulaması açısından bu tutar gelir olarak değerlendirilip iştirak kazancı istisnasına tabii tutulacak ve iştirakin değeri de bu tutar kadar artırılacaktır.

Muhasebeleştirirken;

242-İştirakler	1.000.000
640-İştirak Kazancı	1.000.000

Yukarıda yer alan kayıt yapılacak daha sonra beyannamede bedelsiz verilen hisse senetlerinin değeri indirim olarak dikkate alınacaktır. Böylelikle şirketin 242-İştirak değeri artarken dönem ticari karıda artacaktır.

Ticari karın artması neticesinde bedelsiz hisse senedi alan şirket açısından özkaynak rasyosu başta olmak üzere rasyoları olumlu etkilenecektir. Ayrıca pek tabii olarak ileride kar dağıtmak istemesi durumunda daha fazla kar dağıtımında bulunma imkanına kavuşmuş olacaktır.

4.1.2- İstisnadan yararlanamayacaklar

İştirak kar payı istisnasından yararlanamayacak olan şirketler de bulunmaktadır. KVK md. 5/1-a’da belirtildiği üzere tam mükellefiyete tabi girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hariç diğer fon ve yatırım ortaklıklarının katılma payları ve hisse senetlerinden elde edilen kâr payları iştirak kar payı istisnası olarak dikkate alınamayacaktır.

Buna göre;

- Dar mükelleflerin, yurtdışındaki iştiraklerin,
- Girişim sermayesi yatırım fonu ve ortaklığı hariç diğer fonlarının,
- Yatırım ortaklıklarının,

Karlarını sermayeye ilave etmesi neticesinde vermiş oldukları bedelsiz hisse senetleri karşılığında bu senetleri elde eden şirketler KVK md.5/1-a’da yer alan iştirak kar payı istisnasından yararlanamayacaklardır.

4.2- Yurtdışı İştirak Edilen Kurumdan Alınan Bedelsiz Hisse Senetleri

Yurtdışı iştiraklerden elde edilen, geçmiş yıl karlarının sermaye eklenmesi kaynaklı bedelsiz hisse senetlerinin de tebliğin hükmüne göre kar dağıtımını sayılacağı aşkırdır. Dolayısıyla böyle bir durumda aynen fiili kar dağıtımındaki prosedürler devreye girecektir. İlgili ülke mevzuatına göre prosedürlerin tamamlanması ve bedelsiz verilecek hisse senetlerinin toplam değerinin belli olması anında kar dağıtımını gerçekleştirmiş sayılacaktır. Böyle bir durumda Türkiye’deki şirket bu tutarı temettü geliri olarak kaydedecek ve şartları sağlaması durumunda KVK md. 5/1-b’de yer alan yurtdışı iştirak kar payları istisnasından yararlanabilecektir.

KVK md. 5/1-b “Kanunî ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki şirketlerin sermayesine iştirak eden kurumların, bu iştiraklerinden elde ettikleri aşağıdaki şartları taşıyan iştirak kazançları;

1) İştirak payını elinde tutan şirketin, yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az % 10’una sahip olması,

2) Kazancın elde edildiği tarih itibarıyla iştirak payının kesintisiz olarak en az bir yıl süreyle elde tutulması (Rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle veya yurt dışı iştirakin iç kaynaklarından yapılan sermaye artırımları nedeniyle elde edilen iştirak payları için sahip olunan eski iştirak paylarının elde edilme tarihi esas alınır.),

3) Yurt dışı iştirak kazancının kâr payı dağıtımına kaynak olan kazançlar üzerinden ödenen vergiler dahil iştirak edilen kurumun faaliyette bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az % 15 oranında gelir ve kurumlar vergisi benzeri toplam vergi yükü taşıması; iştirak edilen şirketin esas faaliyet konusunun, finansal kiralama dahil finansman temini veya sigorta hizmetlerinin sunulması ya da menkul kıymet yatırımı olması durumunda, iştirak edilen kurumun faaliyette bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az Türkiye’de uygulanan kurumlar vergisi oranında gelir ve kurumlar vergisi benzeri toplam vergi yükü taşıması,

4) İştirak kazancının, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye’ye transfer edilmesi.” Şeklinde.

Buna göre;

- Anonim ve limited şirket niteliğindeki şirketlerin sermayesine iştirak edilmesi,

- Yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az % 10'una sahip olması,

- Kazancın elde edildiği tarih itibarıyla iştirak payının kesintisiz olarak en az bir yıl süreyle elde tutulması,

- En az % 15 oranında gelir ve kurumlar vergisi benzeri toplam vergi yükü taşıması,

- Beyanname verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi,

Şartlarının tamamının sağlanması durumunda yurtdışındaki şirketten elde edilen bedelsiz hisse senetleri sonucu iştirak temettü kazancı olarak gelir kaydedilen tutar kurumlar vergisinden istisna edilecektir.

Yukarıda belirtilen şartlar tamamen objektif kriterlerden oluşmaktadır ve ispatlanması istenildiği zaman kanıtlanabilecektir. Ancak burada tek tartışma yaratabilecek konu iştirak kazancının Türkiye'ye transfer edilmesi ifadesidir. Bu şartın sağlanması konumuz özelinde yurtdışı iştirak hissesinin kayıtlara alınması ile sağlanmış olacağı düşünülmektedir aksi bir düşünce karşısında fiili olarak istisnadan yararlanabilmek imkansız hale gelecektir.

4.3- Bedelsiz Alınan Hisse Senetlerinin Elden Çıkarılması

Karın sermayeye ilave edilmesi neticesinde elde edilen bedelsiz hisse senetlerinin elden çıkarılması önünde bir engel bulunmamaktadır. Şirket hisse senetlerine tasarruf etme hakkını elde ettiği andan itibaren satışı gerçekleştirmek konusunda serbesttir. Ayrıca, satışın gerçekleşmesi hisse senedinin alımı sırasında yararlanılmış olan KVK md.5/1-a'da iştirak kar payı kazanç istisnasından yararlanılmasını da ayrıca engellememektedir.

Bedelsiz elde edilen hisse senetlerinin elden çıkarılması yönünde herhangi bir hukuki engel olmadığı gibi tam tersi maliyet avantajı ve KVK md. 5/1-e'de yer alan iştirak satış kazancının hesaplanması sırasında iştirak hissesine sahip olunan sürenin hesaplanırken mükellef lehine olarak, hisse senedinin ilk iktisap tarihinin dikkate alınması gibi düzenlemeler bulunmaktadır.

4.3.1- Bedelsiz Hisse Senedi Elde Edenlerin Maliyet Avantajı

Karın sermayeye ilavesi nedeni ile bedelsiz iştirak hissesi alan şirket daha önce belirttiğimiz üzere alınan hisse senetlerinin nominal değeri ölçüsünde iştirak değerini arttıracak, değeri artan iştirak tutarı kadar da gelir yazılan tutarı istisna olarak beyan edecektir. Hisse başına düşen maliyet değerini etkilememekle birlikte iştirakin toplam hisse senedi sayısı artış gös-

tereceği için iştirakin toplam maliyet bedelini etkileyecek ve iştirakin maliyeti artış gösterecektir.

Bu durum aynı iştirakin karını sermayeye eklediği durum ile sermayeye eklemeyip geçmiş yıllar karı hesabında bıraktığı durum arasında, iştirak sahipleri açısından geçmiş yıl karlarının tutarı kadar bir maliyet farkı yaratmaktadır. İştirakin karını sermayeye eklemesi veyahut geçmiş yıl karları hesabında bırakması iştirakin piyasa fiyatını etkilemeyecek olduğundan iştirak hissesini elden çıkaracak şirketler için hesaplanan vergiye tabii karı etkileyecektir.

Örneğin:

(A) Şirketi, (B) şirketinin %50'sine sahiptir.

(B) Şirketinin sermayesi 1.000.000-TL, Nominal hisse değeri 1-TL'dir. Şirketin piyasa değeri ise 5.000.000-TL'dir.

Ayrıca; (B) şirketinin 4.000.000-TL geçmiş yıl karı özkaynak hesaplarında bulunmaktadır.

(A) şirketinin elinde bulunan hisselerinin tamamını piyasa fiyatı olan 5.000.000-TL'den elden çıkarması durumunda elde edeceği kar tutarı geçmiş yıl karının sermayeye eklenip eklenmemesine göre değişiklik gösterecektir. (KVK md.5/1-e'den yararlanmadığı varsayılmaktadır.)

Kar sermayeye ilave edilmeden satış gerçekleşirse, (A) şirketi satış sonucunda (2.500.000 (=5.000.000/2)), elinde bulunan 500.000 adet ve hesaplarında 500.000-TL olarak değerlendirilmiş iştirak hissesinden 2.000.000-TL (=2.500.000-500.000) kar edecektir ve bu satış kaynaklı olarak 400.000-TL Kurumlar Vergisi ödemesi gerekmektedir.

Karın sermayeye ilavesi durumunda, (A) şirketinin hisse senedi sayısı 2.000.000 Adet (=4.000.000/2) artış gösterecek aynı zaman 242-İştirakler hesabındaki değeri ise 2.500.000-TL (=500.000 + 2.000.000) olacaktır. Dolayısıyla iştirakin piyasa fiyatı (2.500.000) değişmeyeceği için satıştan elde edilen kar 0-TL (=2.500.000-2.500.000) olacaktır.

4.3.2- Hisse Senedi İktisap Tarihi: KVK md. 5/1-e İştirak Kazançları İstisnası

Bedelsiz alının iştirak hisselerinin elden çıkarılması sırasında KVK md. 5/1-e'de yer alan iştirak satış kazancı istisnasından yararlanılabilecektir. KVK md. 5/1-e'de yer alan istisnadan yararlanabilmek için bazı şartlar öngörülmüştür. Bu şartlardan bir tanesi 2 tam yıl süre ile iştirak hissesinin elde tutulmasıdır. Burada 2 tam yılın hesaplanması sırasında bedelsiz olarak elde edilen hisse senetleri için özellikli bir durum söz konusudur.

1 No’lu Kurumlar vergisi genel tebliğinin 5.6.2.3.1.1. Bedelsiz olarak veya rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle elde edilen hisse senetlerinde iktisap tarihli bölümü aşağıda yer almaktadır.

“Kurumların mevcut hisse senetleri dolayısıyla elerinde bulunan rüçhan hakkı kuponları karşılığında itibari değeriyle yeni hisse senedi iktisap etmeleri halinde, yeni iktisap edilen söz konusu hisse senetleri açısından iktisap tarihi olarak, eski hisse senetleri ya da iştirak hissesinin iktisap tarihi esas alınacaktır. Aynı durum, iştirak edilen kurumun nedeni ne olursa olsun yapmış olduğu sermaye artışı dolayısıyla bedelsiz olarak iktisap edilen hisse senetleri açısından da geçerli olacaktır.

Bunun dışında, rüçhan hakkı dolayısıyla itibari değerinden farklı bir değerle hisse senedi iktisap edilmesi durumunda; bu hisse senetlerinin iktisap tarihi olarak, eski hisse senetleriyle ilişkilendirilmeksizin, fiilen kurumun aktifine girdikleri tarih esas alınacaktır.”

Buna göre, bedelsiz hisse senetleri, bu hisselerin alınmasını sağlayan geçmişte sahip olunan iştirak hisselerinin iktisap tarihlerine göre değerlendirilmeye tabii tutulacaktır.

4.4- İştirak Kazancı Elde Eden Şirket Rasyoları ve Kar Payı Dağıtımının Kolaylaşması

Tebliğin ilgili düzenlemesinin uygulamaya girmesinin bedelsiz hisse senedi elde eden firmalar için maliyet avantajından sonra en önemli katkısı şirket mali rasyolarına olacaktır. Şirketler iştiraklerinden elde ettikleri bedelsiz hisse senetleri karşılığında iştiraklerinin değerini arttırırken aynı zamanda vergiye tabii olmayan gelir kaydetmiş olmaktadır. Buna göre şirketlerin aktif ve pasif varlıklar birlikte artacak ve pasifteki artış özkaynaklardan sağlanacaktır. Özellikle kamu ihale mevzuatına göre belli rasyoları tutturmak zorunda olan şirketler için bu durum avantaj sağlayacak, borcun özkaynağa veya aktife oranı, faaliyet kaldırıcı

gibi rasyo değerlerinin gerekli şartları sağlanmasında yardımcı olacaktır.

Ayrıca kar dağıtımını yapmak isteyen şirketlerin geçmiş yıl karlarını arttırmasından kaynaklı olarak daha fazla kar dağıtabilme imkanını sağlayacaktır. Genellikle TMS’ye göre ortaya çıkan kar daha yüksek olmakta ve şirketler bu kara göre kar dağıtımını yapmak istemelerine rağmen güncel yasal mevzuat buna izin vermemektedir. Bu tür durum içerisindeki şirketler için dağıtılabilecek ticari karın artması kar dağıtım politikalarının uyumunun sağlanması açısından da faydalı olacaktır

5- SONUÇ

Karın sermayeye ilavesi neticesinde elde edilen bedelsiz hisse senetlerinin Kurumlar Vergisi mükellefleri adına elde edilen kar payı olarak değerlendirilmesi tartışmaya açık bir konudur. Zaten tebliğin ilgili bölümüne yönelik yapılan itiraz sonucu Danıştay bu bölümün yürütmesini durdurma kararı vermişti. Ancak daha sonra yürütmeyi durdurma kararına yapılan itiraz sonucu Vergi Dava Daireli Genel Kurulu vermiş olduğu karar ile birlikte yürütmeyi durma kararını kaldırmıştır. Buna göre artık (şu an için) karın sermayeye ilavesi neticesinde elde edilen bedelsiz hisse senetleri, kar payı olarak değerlendirilecektir. Bu değerlendirme yazımızda da belirttiğimiz üzere mükelleflerin çoğuna avantaj sağlamakla birlikte özellikle KVK md. 5/1-a’da yer iştirak kar payı istisnasından yararlanmayan yatırım ortaklıklarının ortakları için olumsuz sonuç doğuracak ve fiili olarak ellerine geçmeyen sadece hisse senedi sayısında artışa yol açan bir durum nedeni ile vergiye tabii kazanç elde etmiş olacaktırlar. Olumlu ve olumsuz etkileri ile birlikte şu an için yürürlüğe tekrar girmiş olan tebliğin ilgili bölümüne ilişkin Danıştay’da yasal sürecin devam ettiği ve şuan yürürlükte uygulanabilir olmakla birlikte, hukuki olarak bir kesinleşmenin söz konusu olmadığı da unutulmaması önemlidir.